HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הפר האב ולא הפר הבעל ולא הפר האב אינו מופר ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: **גמ'** היינו רישא אביה ובעלה מפירין נדריה °מהו דתימא או אביה או בעלה קתני קמ"ל: ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: (א) למה לי למיתנא השתא יש לומר הפר זה בלא זה ולא כלום קיים אחד מהן א] למה לי (ב) צריכא למיתני כי איצטריך ליה כגון דהפר אחד מהן וקיים אחד וחזר המקיים ונשאל על הקמתו מהו דתימא מאי דאוקי הא עקריה [א]קמ"ל דמפירין שניהם בבת אחת: ונערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה: מנלן אמר [א]רבה אמר קרא [1]ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה מכאן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה (ג) אימא האי קרא בנשואה כתיב אי משום נשואה קרא אחרינא כתיב [2]ואם בית אישה נדרה (ד) אימא תרווייהו בנשואה וכי תימא תרי קראי בנשואה למה לי למימר (ה) [ב]שאין הבעל מיפר בקודמין ולאו

רש"י

(ה) **הפר האב.** ביום שמעו: **ולא הפר הבעל.** אלא שתק מעת לעת: **או הפר הבעל ולא הפר האב.** דשתיקתו של זה מבטלת הפרתו של זה. ואין צריך לומר היכא דקיים אחד מהן הנדר דהפרתו של זה אינה מועלת כלום: **גמ' היינו רישא.** דכיון דקתני אביה ובעלה מפירין נדריה ל"ל למיתנא תו (ו) הפר הבעל ולא הפר האב היינו רישא דזה מעכב על זה: **מהו דתימא.** דאי לאו דקתני הפר האב כו' הוה אמינא הא דקתני אביה ובעלה מפירין נדריה משמע או אביה או בעלה זה בלא זה להכי קתני סיפא דתרוייהו מפירין ביחד: **ואין צריך לומר שקיים אחד מהם ל"ל למיתני כלל.** ממילא ידענא דלאו כלום הוא דהשתא הפר זה בלא זה כו': **כי איצטריכא ליה.** למיתנא ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: **כגון שהפר האחד מהן.** הנדר ובא האחר וקיימו וחזר המקיים ונתחרט ממה שקיימו ונשאל לחכם על הקמתו בו ביום ששמע וקיים דאי הויא הקמה דלא מצי מתיר ליה חכם (ז) אינו יכול להפר תו ואי לא הויא הקמה דמתיר ליה חכם מצי להפר ולהכי איצטריך למיתני שקיים אחד מהן: **דמהו דתימא מאי דאוקים לאו קיום הוא.** דהא עקריה בחרטתו והואיל דלאו קיום הוא הא דאיתשיל עליה כי הפר לה דמי ואינו צריך להפר יותר קמ"ל דלא הויא הפרה עד שיפרו שניהם בבת אחת שזה נמי יפר. ע"א מאי דאוקי הא עקריה ולאו קיום הוא דהא עקריה בחרטתו ומצי מיפר קמ"ל דלא הויא הפרה עד דמפירין שניהם בבת אחת ולא שיצטרכו להפר זה עם זה ממש בבת אחת אלא הכי בעי למימר כל שאילו רוצין יכולין להפר בבת אחת אף בזה אחר זה מפירין לאפוקי היכא דהפר א' וקיים אחד שאין המקיים יכול להפר בשעה שהפר זה עד שישאל על הקמתו דהא ליכא למימר דבבת אחת ממש בעינן דהא כתיב ביום שמעו דכל היום מותר להפר כדמפקינן לקמן[ג]: **אמר קרא** (ח) **אם היו תהיה לאיש.** לעיל מהאי קרא כתיב כי הניא אביה אותה וכתיב ואם היו תהיה לאיש וי"ו מוסיף על ענין ראשון וכי היכי דאב מבטל נדרי בתו בזמן שהיא ברשותו ה"נ מבטל עם הבעל כל זמן שהיא ארוסה דעדיין היא ברשותו: **מכאן לנערה כו': ואימא.** הדין קרא (ט) אם היו תהיה בנשואה כתיב שהבעל מיפר לה ולא האב ולא מיירי בארוסה: **בנשואה לא מצית למימר דהא קרא אחרינא כתיב.** לנשואה ואם בית אישה נדרה: **ואימא תרווייהו.** הני קראי מיירי בנשואה דבעל מיפר ואי אמרת תרי קראי בנשואה למה לי חד לומר לך שאין הבעל מיפר בקודמין ואם היו תהיה לאיש אתי למילף שהבעל מיפר נדריה של נשואה ואם בית אישה נדרה משמע דאותן נדרים שנדרה בבית אישה מיפר בעלה אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה לא מצי מיפר: ולאו

ר"ן

הפר האב ולא הפר הבעל. בגמרא פריך היינו רישא: **ואין צריך לומר קיים אחד מהן.** שאין האחד יכול להפר. ובגמרא פריך למה ליה למיתנא: **גמ' היינו רישא אביה ובעלה מפירין נדריה.** דמשמע דוקא כששניהם מפירין: **מהו דתימא אביה או בעלה.** ולא סגי ליה דליתני עד שיפרו שניהם דאי תנא הכי הוה אמינא דלא סגי בהפרת בעל עד דליפר אב אבל בהפרת אב לחודיה סגי א"נ איפכא וכדשקלינן וטרינן בהא לקמן בשמעתין להכי תנא הפר האב ולא הפר הבעל הפר הבעל ולא הפר האב אינו מופר: **קיים אחד מהן צריכא למיתני.** בתמיה. דאע"ג דאורחיה דתנא למתני זו ואין צ"ל זו היינו דוקא במילי דלא דמו להדדי דאע"ג דאתיא בתרייתא מק"ו מקמייתא תני לה אבל הכא חדא מלתא היא דהפר אחד וקיים אחד היינו ממש הפר זה בלא זה ועדיפא מינה: **וחזר המקיים ונשאל על הקמתו.** כדאמרינן לקמן[ד] דנשאלין על ההיקס. מהו דתימא מאי דאוקי הא עקריה וההפרה דמקיים לחודיה סגי דאידך כבר הפר קמ"ל דעד דמפירין שניהם בבת אחת כלומר שלא יפסיק בין אחד לחבירו דבר שהוא מעכב הפרה כגון הקמה דהאי דכיון דההיא שעתא לאו בר הפרה הוא אפי' הך הפרה קמייתא דאידך בטלה לה וצריך שיהו מפירין עכשיו שניהם בבת אחת ומיהו בכהאי סגי שלא תאמר אין הפרה אחר הפרה וכיון דהפרה קמא איבטילא תו לא מצי מיפר דליתא וכן דעת הרמב"ן ז"ל. אבל מדברי הר"ס במז"ל נראה דכל שחלה הקמה בין הפרה דחד להפרה דאידך שוב אינן יכולין להפר. ומיהו בבת אחת לאו דוקא דאפי' מיפר זה שחרית וחבירו ערבית סגי כל שלא הפסיק בינתיים דבר שהוא מעכב הפרה. וכ"ת כיון דהאי דינא אתא תנא לאשמועי' מאי אין צריך לומר דקתני דמרישא משמע הכי אדרבה צריכא דיש לי לומר דתנא הכי קתני כיון דהפרה דחד בלא חבריה לאו כלום הוא א"נ לומר דבשקיים אחד הפרה קמייתא לאו מידי הוא וסמיך תנא דלשתמע ממלתיה דתו לא חזיא לצרופי דאי חזיא למה ליה למיתני א"נ לומר היינו [רישא] כפירכא דגמרא. והקשה הרשב"א ז"ל אמאי אמרינן דהפרה קמייתא בטלה לה דהא לבתר דאתשיל על הקמתו כיון דחכם עוקר את הנדר מעיקרו הרי הוא כאילו לא הקים כלל [ה]וכדתנן בפרק האיש מקדש (דף נ) המקדש את האשה ע"מ שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת הלכה לפני חכם והתירה הרי זו מקודשת דחשבינן לה כאילו לא היה עליה נדרים כלל בשעת קדושין ה"נ לבתר דאתשיל נחזייה להאי גברא כאילו לא הקים מעולם. ולדידי לאו קושיא היא כלל דקידושין מתוך שהוא מעשה גמור אע"ג דכל זמן שלא התירה לא חיילי כי התירה אמרינן דאיגלי מילתא דמעיקרא חיילי אבל הפרה דחד מהני קלשה לה טפי דבאפי נפשה לאו מידי היא אלא בצרופא דאידך ואפי' בצרופא דאידך לא מהני כל זמן שאינן ראוים להצטרף ביחד וכדתניא [לקמן סח:] דהפר א' מהן ומת בטלה לה הפרתו הלכך כיון דהפרה דחד אפי' כי לא הקים חבריה קלישא טובא כל היכא דהקים כיון דההיא שעתא לא חזיא לאצטרופי בטלה לה לגמרי וכיון דלא חזיא ההיא שעתא לא חזיא נמי בתר זימנא: **ונערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה מנלן אמר רבה אמר קרא ואם היו תהיה לאיש וכו' מכאן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה.** נראה לי דה"ק דכיון דלנשואה כתיב קרא אחרינא דהיינו אם בית אישה נדרה כדמפרש לקמן על כרחין האי בארוסה מתוקמא דתרי קראי בנשואה למה לי וכיון דבארוסה מתוקם על כרחין אית לן למימר דוי"ו מוסיף על ענין ראשון דלעיל מיניה כתיב וה' יסלח לה כי הניא אביה אותה ובתריה כתיב ואם ביום שמוע אישה יניא אותה לומר שאביה ובעלה מפירין נדריה ואתי שפיר בארוסה דכיון דבארוסה לא יצתה מרשות אב דין הוא דלא ליפר ארוס לחודיה. ועל כרחין נמי הכי אית לן למימר דאי לא אמרי' וי"ו מוסיף על ענין ראשון וארוס לחודיה מיפר קרא דנשואה ל"ל השתא בארוסין מיפר לחודיה בנשואין מיבעיא וכי בשביל שנשאה הורע כחו. והדר מקשי לפרושי מילתיה ומקשי אימא הדין קרא בנשואה כתיב לומר דבעל לחודיה מיפר דוי"ו מוסיף על ענין ראשון לא אמרינן ליה אלא כי מוכחי קראי הכי ואי מיתוקם בארוסה מוכחי כדכתיבנא אבל בנשואה לא מוכחי כלל אדרבה דינא הוא דבעל לחודיה מיפר

דכיון

מסורת הש"ס

א) [גי' הילקוט רבא], ב) [גיטין לה: וש"נ], ג) [דף עו:], ד) [דף סט.], ה) [נ"ל וכדתניא בפרק המדיר דף עד:], ו) נ"ל מעלייתא,

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואין צ"ל שקיים אחד מהן (למה לי למיתנא תא"מ ונ"ב ס"א צריכא ליה למיתנא: (ב) שם קיים אחד מהן למה לי כי איצטריך ליה למיתני כגון כצ"ל ותיבות צריכא למיתני נמחק: (ג) שם ואימא האי קרא: (ד) שם ואימא תרוייהו: (ה) רש"י ד"ה הפר האב וד"ה ולא הפר וד"ה או הפר הד"א: (ו) ד"ה היינו רישא וכו' צ"ל למיתנא תו הפר האב ולא הפר הבעל ולא: (ז) ד"ה כגון שהפר וכו' חכם תו אינו יכול להפר ואי לא הויא הקמה וכו' דמהו דתימא וכו' בבת אחת כלומר עד שזה נמי יפר כצ"ל והד"א: (ח) ד"ה אמר קרא ואם היו וכו' דכי היכי כצ"ל והד"א עם ד"ה מכאן: (ט) ד"ה ואימא וכו' ואם היו:

גליון הש"ס

גמ' מהו דתימא או אביה. עיין יבמות דף יא ע"ב תד"ה לאו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' השתא וכו' קיים אחד מהן למה לי צריכא למיתני. נ"ב עי' בירושלמי תירוצא אחרינא:

פירוש הרא"ש

ואצ"ל שקיים אחד מהם. שאם קיים אחד מהם אין השני יכול להפר: **גמ' מהו דתימא אביה או בעלה.** והא דלא תני אביה ובעלה מפירין יחדיו אין זה לשון המשנה: **ונשאל על הקמתו.** כדאמרינן לקמן נשאלין על ההקם: **קמ"ל דעד דמפירין שניהם באחת.** כלומר שלא יהא הפסק שעה בין ב' ההפרות שלא היה האחרון ראוי להפר כגון הכא שקודם שנשאל לא היה ראוי להפר הלכך נתבטלה הפרתו ואפי' אם יפר הראשון עמו פעם שנית אינו מועיל וכן משמע לישנא דמתני' דמדמי הך קיים להפר א' ולא הפר השני ביום שמועתו דשוב אין תקנה ויש מפרשים יש תקנה אם יפר הראשון פעם שנית וראשון עיקר: **ואם היו תהיה לאיש.** ולעיל מיניה כתיב ואסרה אסר בבית אביה וגו' והניא ובתר הכי כתיב ואם היו תהיה ואתא וערבינהו להפרת אב ובעל יחד לומר ששניהם מפירין יחד לאשה זו שהיתה לאיש: **ואימא הדין קרא בנשואה כתיב.** וקאמר רחמנא דאב ובעל מפירין כאחד אבל נערה המאורסה לא יצתה מרשות האב: **קרא אחרינא כתיב.** ואם בית אישה נדרה הלכך על כרחך קרא קמא לארוסה: **שאין הבעל מיפר בקודמין.** נדרים שנדרה קודם שבאת לרשותו כדכתיב ואם בית אישה נדרה דוקא נדרים שנדרה בביתו:

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פי"ג מהלכות נדרים הל' כא סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ו:

ג ב מיי' [שם הל' טז] ופי"א הלכה כב טוש"ע שם סעיף לה:

תורה אור השלם

1. וְאִם הָיוֹ תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ אוֹ מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ: במדבר ל ז
2. וְאִם בֵּית אִישָׁהּ נָדָרָה אוֹ אָסְרָה אִסָּר עַל נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה: במדבר ל יא

מוסף רש"י

מאי דאוקי הא עקריה. הא עקר מה שקיים, שהרי נשאל על הקמתו ולא תצטרך הפרה אחרת, קמ"ל. שצריך שיפר לה בפירוש אע"פ שנשאל על הקמתו, ומדהפר לה זה שקיים מותרת, שהרי הפר לה הראשון תחלה, ובבת אחת לאו דוקא אלא זה בחיי זה ואפילו בזה אחר זה הוי הפרה (ראמ"ה בשמו). **שאין הבעל מיפר בקודמין.** בנדרים שקדמו לנשואין (גיטין לה:).

תוספות

הפר האב ולא הפר הבעל. ובגמרא פריך היינו רישא אביה ובעלה: **גמ' למה לי למיתני השתא** י"ל וכו'. וא"ת מ"ש דבכל דוכתא דתנא האי לישנא ואצ"ל בפרק הזהב (ב"מ ס.) תנן ואין צ"ל חדשות בארבע וצ"ע אם יהא בברייתא ולא במשנה וי"ל דמשום הכי פריך הכא השתא משום דכיון דקיים אחד מהן הוי כמו לא הפר וכבר אמר לעיל כך אבל בדוכתא אחריתי כמו בהזהב לא אמר לעיל כל כך האי לישנא משום הכי לא פריך: **וחזר המקיים ונשאל וכו'.** דאמר לקמן נשאלין על ההקם: **דמה** דהקים הא עקריה (הא) וסגי לה כשיפר לה עתה והפרת חבירו שבשעת הקם הפרה מלתא) היא קמ"ל דעד שמפירין שניהם בבת אחת והפרה קמייתא שהיתה כשהקים חבירו אינו כלום דבעינן כשיפר האחד שחבירו לא יקים אבל ודאי לא בעינן שיפרו שניהם ביחד דה"ה אם הפרו זה אחר זה אם לא הקים: **מנלן.** דאב גרידא לא מצי מיפר: **אמר קרא אם היו תהיה לאיש ונדריה עליה.** והפרת נדריה כתובה למעלה דכתיב ואסרה אסר בבית אביה בנעוריה וכתיב ואם הניא אותה וכתיב בסמוך ואם היו תהיה לאיש אתא לך האי קרא וערבינהו לאב ולבעל ולקמן פריך אימא או אב או ארוס: **ואם היו תהיה** למה לי ש"מ לארוסה. ואי קשיא אימא דואם היו תהיה איצטריך לערבו עם האב וללמד דאפילו בנשואה בעינן הפרת האב הא לא קשיא דא"כ לא לכתוב ואם בית אישה בתר הפרת האב וכ"מ כולהו ואם היו תהיה למה לי שמע מינה לארוסה (כך פירש הר"ר אליעזר) וקשה דמכל מקום אימא דקרא דאם היו תהיה מיירי בין בנשואה בין בארוסה וקרא דבית אישה איצטריך לומר שאין מיפר בקודמין ויש לומר דאם היו תהיה לאו בנשואה מיירי דכיון דאין הבעל מיפר בקודמין דהא בההוא דאם היו תהיה כתיבי קודמין דכתיב ונדריה עליה (א"נ) [א"כ] על כרחך לאו בנשואה מיירי דהא אין הבעל מיפר בקודמין אבל האב מיפר בקודמין כדאמר בסמוך: